



Trygt og godt skolemiljø



– den gode og inkluderende møteplass



Nulltoleranse og forebygging

- Alle elever har rett på et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.
- Skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.
- Skolen skal forebygge brudd på retten til et trygt og godt skolemiljø ved å arbeide kontinuerlig for å fremme helsen, trivselen og læringen til elevene.



Forebygging - hva, hvordan, når?

I klasserommet og
andre læringsarenaer

På skoleveien,
friminutt, pauser og
overgangssituasjoner





Forebygging - hva, hvordan, når?

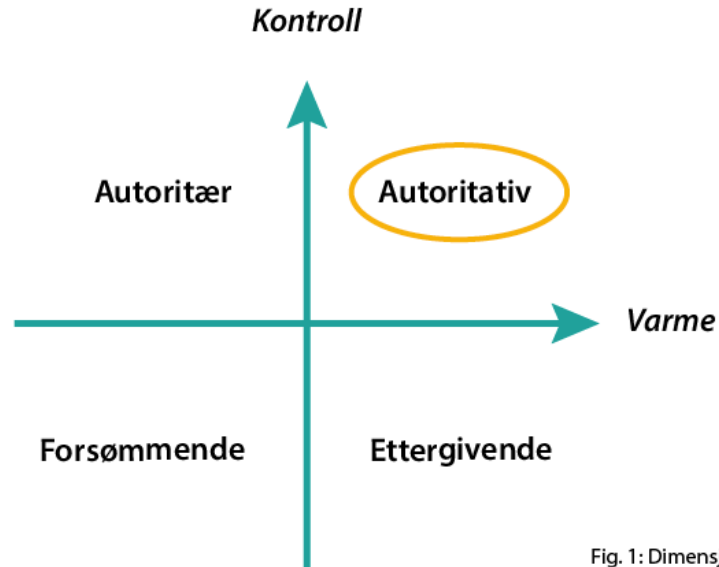


Fig. 1: Dimensjoner i klasseledelse
(Nordahl & Hansen s. 31, 2012)



Voksenferdigheter i det forebyggende arbeidet

Emosjonell støtte

Kjennetegn

- Fysisk nærhet
- Latter, smil, sosial prat
- Høflig språk
- Sammenheng med barnas hverdag
- Mestrigstro
- Sensitivitet for barns sosiale og emosjonelle behov
- Bevegelse.

Voksenferdigheter

- Blikkontakt
- Engasjement i interaksjon
- God bruk av humor
- Oppmerksomhet til alle
- Sjekk innom regelmessig
- Kroppspråk i takt med tale
- Synliggjøre relevans i fagstoff i skolen
- Kjennskap til egne ømme punkter
- Bruke navn
- Ros og oppmuntring
- Aktiv lytting



Voksenferdigheter i det forebyggende arbeidet

Organisering

Kjennetegn

- God utnyttelse av tid
- Regler og rutiner godt kjent
- Tydelige forventninger
- Tidsmarkører
- Proaktiv ledelse av atferd
- Forutsigbare økter
- Tydelig start og slutt

Voksenferdigheter

- Være til stede når økten starter
- Etablere tydelige rutiner for øktene (fast mal for start, overganger og slutt)
- Ha alt materiell tilgjengelig
- Gi tydelige og korte beskjeder
- Korrigere atferd med liten affekt.
- Ikke diskuter det som ikke kan diskuteres.



Voksenferdigheter i det forebyggende arbeidet

Læringstøtte

Kjennetegn

- Faglig elevaktivitet
- Variasjon i undervisningsmetodikk
- Balanse i taletid mellom lærere og elever
- Undervisning som fokuserer på forståelse - ikke memorering av fakta
- Reell mulighet til samarbeid
- Reell mulighet til valg og prioritering
- Deltakelse fra majoriteten av elevene

Voksenferdigheter

- Gi oppgaver uten fasit
- Still åpne spørsmål
- Utfordre elevene til å sette ord på tanker og resonnementer
- Modellere tenkning
- Bygg på elevinitiativ
- La elevene få tid til å tenke
- Omformulering og oppsummering av innspill.
- Vurdering for læring



Aktivitetsplikten

- Fem handlingsplikter
- Krav til elevenes medvirkning
- Krav til dokumentasjon



5 plikter:

- Følge med
- Gripe inn
- Varsle
- Undersøke
- Iverksette tiltak



Følge med

- Gjelder alle som arbeider på skolen
- Årvåken og aktivt observere
- Inspeksjonsordninger, tilsyn i garderobes, lav terskel for å bry seg
- Følge ekstra med på de sårbare barna



Gripe inn

- Gjelder alle som arbeider på skolen
- Mobbing, vold, diskriminering og trakassering
- Krenkelser den ansatte er vitne til og som fortsatt pågår
- Umiddelbart, stoppe en akutt situasjon
- Begrenser seg til inngrep som er mulige for den ansatte å gjennomføre, både av hensyn til elevene og seg selv



Melde i fra

- Gjelder alle som arbeider på skolen
- Mistanke eller kjennskap til at en elev ikke har det trygt og godt
- Formålet er at rektor skal ha oversikt
- Rektor kan delegere oppgaven, men er ansvarlig for at det håndteres forsvarlig
- Skoleeier skal varsles i alvorlige tilfeller og saker der ansatte krenker



Undersøke

- Mistanke eller kjennskap
- Formålet er å finne:
 - fakta om en situasjon
 - bakgrunnen for elevens opplevelse
 - hvilke forhold i elevens omgivelser som påvirker hvordan eleven opplever skolemiljøet
 - opprettholdende faktorer
- Pedagogisk analyse, samtaler med involverte elever, samtaler med foresatte, kartlegginger, systematisk observasjon



Iverksette tiltak og evaluere

- Når eleven selv sier at det ikke er trygt og godt
- Når undersøkelser viser det
- Så langt det finnes egnede tiltak
- Skriftlig plan
- Så snart som mulig
- I tillegg: følge opp tiltakene, evaluere virkningene og evt. legge til eller endre tiltak



Maler og prosedyrer i Skien

- Kommunal prosedyre § 12-4
- Varslings skjema § 12-4
- Varslings skjema § 12-5
- Aktivitetsplan
- Evalueringsskjema

Aktivetsplan for et trygt og godt psykososialt skolemiljø etter opplæringsloven § 9A-4

| | |
|----------------------|--------|
| Planen er utfylt av: | Dato: |
| Elevens navn: | Født: |
| Skole: | Trinn: |

| | |
|---------------------------------------|---|
| Varsling: | |
| Undersøkelser: | <i>Husk at involverte elever skal være hørt</i> |
| Eventuelt allerede iverksatte tiltak: | |

Problemstilling:

Barnets beste: Skolen må vurdere hva som er barnets beste, og skrive begrunnelsen for valg av tiltak her. Husk at barnet skal gis anledning til å uttale seg om tiltakene.

| Tiltak – evalueres fortløpende av skolen | Hensikt | Tidsperiode | Ansvar |
|---|---------|-------------|--------|
| 1. | | | |
| 2. | | | |
| 3. | | | |
| <i>Ved behov, sett av inn flere rader</i> | | | |

Dato og sted for et oppsummerende evalueringsmøte:
Innkalle:
 Om håndhevsmyndigheten etter § 9A-6 og innsyn
Dersom en elev ikke har et trygt og godt psykososialt skolemiljø, kan eleven eller foreldrene melde saken til Statsforvalteren i Vestfold og Telemark etter at saken er tatt opp med rektor. Statsforvalteren skal avgjøre om aktivetsplikten etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 er oppfylt. Dersom Statsforvalteren kommer til at skolen ikke har oppfylt aktivetsplikten, fattes det vedtak om hva skolen skal gjøre for å sørge for at eleven får et trygt og godt psykososialt skolemiljø.
 Foresatte har, med visse unntak, anledning til å se sakens dokumenter.

Skjemaet er revidert 08.10.20

Varslingskjema – opplæringsloven § 9A-4

Varsling om mistanke eller kjennskap til at elev/elever ikke har et trygt og godt skolemiljø. Varsling om krenkende ord og handlinger som mobbing, diskriminering, vold, rasisme, trakassering eller annen krenkende atferd.



| | | |
|------------------------------------|--|---------|
| Hvem saken gjelder: | | Klasse: |
| Ansatte som er informert om saken: | | |

Beskrivelse av hva det varsles om:

Hvem har varslet? _____

Dato for utfylling: _____ Underskrift fra den som har fylt ut: _____

Dato mottatt hos ledelsen: _____ Underskrift fra skolens ledelse: _____

Rektors vurdering etter undersøkelser og samtaler med de involverte:





Dersom en som arbeider på skolen krenker en elev - § 12-5

- Mistanke om eller kjennskap
- Skal «straks varsle rektor» - rektor undersøker saken
- Rektor varsler skoleeier
- Legitimerer det å si ifra om en kollega
- Vurderingen av om det foreligger en krenkelse er objektiv